

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 1. junij 2011

SPLOŠNA MATURA

Popravljená moderirana različica

IZPITNA POLA 1**Naloge izbirnega tipa****Pravilni odgovori:**

1.	C
2.	C
3.	D
4.	D
5.	A
6.	C
7.	D
8.	C
9.	B
10.	A
11.	D
12.	B

IZPITNA POLA 2**Esejske naloge****1. ESEJ****ZNANJE:****Tri temeljne dimenzije osebnosti:**

ekstravertnost – introvertnost
 nevroticizem (čustvena labilnost) – čustvena stabilnost
 psihotocizem – nepsihotocizem

Osebnostne lastnosti za izbrane pole dimenzij, npr.:

- ekstravertnost: družabnost, živahnost, aktivnost, brezskrbnost ...
- nevroticizem (čustvena labilnost): tesnoba, občutja krivde, nizko samospoštovanje, odvisnost ...
- psihotocizem: agresivnost, dominantnost, maskulinitet, manipuliranje ...

OPOMBA: Osebnostne lastnosti (poteze) za pole treh temeljnih dimenzij so navedene na str. 135 v učbeniku Uvod v psihologijo.

2. raven:	3 temeljne dimenzije, naštetih 2 lastnosti za izbrani pol vsake dimenzije	4 točke
	3 temeljne dimenzije, naštetih 1 lastnost za izbrani pol vsake dimenzije	3 točke
1. raven:	2 temeljni dimenziji, naštetih 1 lastnost za izbrani pol vsake dimenzije
ali 3 temeljne dimenzije	2 točki
	1 temeljna dimenzija, naštetih 1 lastnost ali 2 temeljni dimenziji	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:**Ponazoritve obnašanja mladostnika v vrstniški družbi s poli treh dimenzij, npr.:**

Ekstraverten mladostnik:

zelo rad zahaja v družbo; v družbi je zgovoren; rad je v središču pozornosti med vrstniki; s svojimi šalami razveseljuje vrstnike; s prijatelji pogosto »visi na telefonu«; rad hodi s prijatelji na koncerte ...

Čustveno nestabilen mladostnik:

se čustveno močno odzove na zbijanje šal vrstnikov na njegov račun; v skrbeh je, kakšno mnenje imajo vrstniki o njem; slabo spi, ko se spre s prijatelji ...

Mladostnik, pri katerem je izražen psihotocizem:

na vsak način želi med vrstniki doseči vodilni položaj; rad se norčuje iz vrstnikov in jih trpinči; z različnimi manipulacijami (npr. laganjem) npr. spre dva prijatelja, da bi izboljšal svoj položaj v družbi ...

4. raven:	ponazorjeni izbrani poli 3 dimenzij, vsak ponazorjen z 2 obnašanjema	4 točke
	ponazorjeni izbrani poli 3 dimenzij, vsaj 1 ponazorjen z 2 obnašanjema	3 točke

OPOMBA: Če se ponazoritve obnašanja ne nanašajo na mladostnika v vrstniški družbi, je kandidat ocenjen na 3. ravni.

3. raven: 1 ponazoritev za izbrane pole 3 temeljnih dimenzij ali	2 točki
2 ponazoritvi za izbrana pola 2 temeljnih dimenzij	
1 ponazoritev za izbrana pola 2 temeljnih dimenzij	1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

Presoja prednosti in pomanjkljivosti dimenzionalnih teorij osebnosti:

Prednosti, npr.:

- določena lastnost je predstavljena kot dimenzija, zato lahko določamo izraženost te lastnosti,
- lastnosti, ki so določene dimenzionalno, lahko ocenjujemo (merimo) tudi kvantitativno,
- teorije običajno dobro pojasnijo strukturo osebnosti,
- omogočena je primerjava med ljudmi, saj so lastnosti močnejše ali šibkeje zastopane pri različnih ljudeh,
- podatki so pridobljeni z objektivnimi, zanesljivimi, veljavnimi vprašalniki osebnosti,
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Pomanjkljivosti, npr.:

- pretirano kvantificiran pristop, saj teorije prihajajo do izsledkov na podlagi statističnih analiz velike količine podatkov,
- statistične podatke o dimenzijah in lastnostih, ki jim pripadajo, je včasih težko interpretirati,
- pretirano poudarjanje, da so osebnostne poteze trajne, se ne spreminjajo,
- slabše na področju razlage osebnosti (zakaj smo takšni, kakršni smo),
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven: presoja 2 prednosti in 2 slabosti	4 točke
presoja 2 prednosti in 1 slabosti ali obratno	3 točke
5. raven: presoja 1 prednosti in 1 slabosti	2 točki
2 prednosti ali 2 slabosti	1 točka

2. ESEJ

ZNANJE:**Časovna opredelitev in opis značilnosti stopenj:****Stopnja konkretnih operacij (7–11 let):**

- razvijejo se miselne operacije;
- otrok rešuje probleme z uporabo miselnih operacij;
- otrok je sposoben potek dogodkov v mislih obrniti v nasprotno smer (reverzibilnost);
- otrok razume, da se predmet lahko spremeni po obliki ali videzu, ohrani pa isto maso ali količino (konzervacija);
- otrok lahko razmišlja o več vidikih problema (decentracija);
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Stopnja formalnih operacij (po 11. letu):

- mišljenje postane abstraktno;
- sposobnost logičnega sklepanja brez konkretnih pomagal;
- zmožnost hipotetičnega razmišljanja;
- zmožnost deduktivnega sklepanja;
- uporaba znanstvenega mišljenja pri reševanju nalog;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

2. raven:	časovna opredelitev obeh stopenj in 2 opisa za vsako stopnjo	4 točke
	časovna opredelitev obeh stopenj in 1 opis za vsako stopnjo	3 točke
	ali časovna opredelitev 1 stopnje in 2 opisa za vsako stopnjo	
1. raven:	časovna opredelitev 1 stopnje in opis 1 stopnje	2 točki
	ali 1 opis za vsako stopnjo	
	časovna opredelitev 1 stopnje ali 1 opis stopnje	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:**Ponazoritve nalog za stopnjo konkretnih operacij, npr.:**

Kandidat opisuje naloge konzervacije količine (npr. nalogo s pretakanjem vode, nalogo s preoblikovanjem gline); konzervacije števila (npr. nalogo s kamenčki in fižolčki); naloge razvrščanja po več značilnostih (npr. razvrščanje likov) ...

Ponazoritve nalog za stopnjo formalnih operacij, npr.:

Kandidat ponazori nalogo reševanja naloge na abstraktni ravni (npr. če je A večji od B in B manjši od C, kateri je najmanjši?); nalogo, ki zahteva formalno-logično sklepanje (npr. vsi B so D, vsi D so A, torej so vsi B tudi A); primer znanstvenega reševanja naloge (npr. naloga z nihalom) ...

4. raven: ponazoritev stopnje konkretnih operacij z 2 nalogama in stopnje formalnih operacij z 1 nalogo 3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti ponazoritev.

3. raven: 1 ponazoritev za vsako stopnjo **ali** 2 ponazoritvi za stopnjo konkretnih operacij 2 točki

1 ponazoritev za 1 stopnjo 1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

Presoja prednosti in pomanjkljivosti Piagetove teorije:

Prednosti, npr.:

- veliko doprinesla k razumevanju razvoja in značilnosti mišljenja;
- ponazarja, kako se značilnosti mišljenja kažejo na različnih razvojnih stopnjah;
- dokaže, da so med stopnjami tudi kakovostne razlike v mišljenju;
- otroku prizna aktivno vlogo pri razvoju mišljenja (lastna izkušnja, samoodkrivanje);
- uporabna pri izobraževanju;
- pripomogla k odkrivanju učinkovitejših načinov poučevanja (učenčevo aktivno odkrivanje);
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Pomanjkljivosti, npr.:

- Piaget je preveč poudarjal stopnje v razvoju mišljenja;
- premalo upošteval variabilnost znotraj stopenj oz. postopnost v miselnem razvoju;
- otroci dosegajo posamezne stopnje prej, kakor je predvidel Piaget;
- naloge, ki jih je Piaget zastavil, so bile premalo vezane na otrokove vsakdanje izkušnje;
- obstajajo tudi postformalne stopnje mišljenja;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven: presoja 2 prednosti in 2 pomanjkljivosti 4 točke

presoja 2 prednosti in 1 pomanjkljivosti **ali** obratno 3 točke

5. raven: presoja 1 prednosti in 1 pomanjkljivosti 2 točki

2 prednosti **ali** 2 pomanjkljivosti 1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2009, str. 8.

 3. ESEJ

ZNANJE:**Opredelitev predsodkov:**

Predsodki so neutemeljena (neupravičena, napačna) stališča; stališča z močno poudarjeno čustveno komponento; stališča, pri katerih je čustvena komponenta običajno negativna.

OPOMBA: Zadostuje 1 opredelitev.

Vrste predsodkov, ki negativno vplivajo na medosebne odnose:

nacionalni, verski, rasni, spolni, etnični, predsodki do obrobni skupin (homoseksualci, invalidi ...)

2. raven:	ustrezna opredelitev in navedene 3 vrste predsodkov	4 točke
	ustrezna opredelitev in navedeni 2 vrsti predsodkov	3 točke
1. raven:	pomanjkljiva opredelitev predsodkov in navedeni 2 vrsti predsodkov	2 točki
	pomanjkljiva opredelitev ali navedeni 2 vrsti predsodkov	1 točka

OPOMBA: Opredelitev je pomanjkljiva, kadar kandidat opredeli predsodek kot vrsto stališča ali ga samo opiše, npr. predsodek je odporen proti spremembam.

RAZUMEVANJE IN UPORABA:**Pet hierarhično razvrščenih stopenj izražanja predsodkov ponazorjenih na primeru, npr. rasnega predsodka:**

1. **Ogovarjanje** (obrekovanje, smešenje ljudi druge rase, vere ...): npr. pripovedujemo šale o črnih.
2. **Izogibanje** (ne družimo se z ljudmi druge rase, vere, družbenega sloja): npr. ne kupimo stanovanja, kjer živijo črnici.
3. **Diskriminacija** (onemogočanje zaposlitev na nekatera delovna mesta zaradi spola, rase, vere ...): npr. črncev ne zaposlimo na nekatera delovna mesta.
4. **Nasilje** (napad na objekte ali osebe drugih ver, ras, etnij ...): npr. uničujemo stanovanja, kjer živijo črnici.
5. **Genocid** (fizično preganjanje ali iztrebljanje skupin ljudi, ki pripadajo obrobni skupini, neki rasi, verskemu prepričanju ...): npr. načrtno uničevanje neke skupine ljudi.

4. raven:	vsaj 4 hierarhično razvrščene stopnje poimenovane in ponazorjene na primeru	4 točke
	3 hierarhično razvrščene stopnje poimenovane in ponazorjene na primeru	3 točke
3. raven:	2 hierarhično razvrščeni stopnji poimenovani in ponazorjeni na primeru ali 3 stopnje poimenovane in ponazorjene na primeru	2 točki
	1 stopnja poimenovana in ponazorjena na primeru ali 2 stopnji ponazorjeni na primeru ali 2 stopnji poimenovani	1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:**Presoja in pojasnitev dejavnikov, ki vplivajo na oblikovanje predsodkov, npr.:**

- **družina:** otroci od staršev prevzemajo sodbe, prepričanja, odnos do socialnega sveta, povezanost med starši in otroki je visoka;
- **doživljanje frustracij:** premeščanje agresivnega vedenja na nekatere družbene skupine je lažje kakor spopasti se z virom frustracij;
- **ekonomski vzroki:** prihodki posameznikov so del eksistence, zato se posamezniki, ki jim pade materialni standard, počutijo, da jih ogrožajo neke skupine ljudi;
- **politična situacija:** politične stranke si v predvolilnem boju nabirajo simpatije tudi s krepitvijo predsodkov;
- **informacije:** če so večkrat objavljene in imajo naravo medijskega informiranja, jih posamezniki nekritično sprejmejo kot dejstvo, zato o njih ne dvomijo, se sami vedejo v skladu z njimi in se ob nepravilnostih nanje tudi sklicujejo;
- **osebne izkušnje:** posameznik, ki ima neprijetno izkušnjo s predstavnikom neke etnične, verske ... skupine, jo lahko posploši na vse pripadnike iste skupine;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven: 3 presoje s pojasnitvami	4 točke
2 presoji s pojasnitvama	3 točke
5. raven: 2 presoji z 1 pojasnitvijo ali 3 presoje	2 točki
1 presoja z 1 pojasnitvijo ali 2 presoji	1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2009, stran 8.

IZPITNA POLA 3**Strukturirane naloge****1. NALOGA**

A) Opredelitev:

Čutna adaptacija je sprememba (zmanjšanje) občutljivosti čutnega organa zaradi podaljšane izpostavljenosti podobnim ali enakim dražljajem.

Ugotovitev občutka: občutek vida

Poimenovanje vrste dražljajev: svetlobni dražljaji

2. raven: opredelitev čutne adaptacije, ugotovitev občutka in poimenovanje vrste dražljajev 3 točke

1. raven: pomanjkljiva opredelitev čutne adaptacije in ugotovitev občutka **ali** pomanjkljiva opredelitev čutne adaptacije in poimenovanje dražljajev 2 točki

pomanjkljiva opredelitev čutne adaptacije **ali** ugotovitev občutka pojavljanja **ali** poimenovanje vrste dražljajev 1 točka

B) Poimenovanje dveh občutkov od navedenih:

sluh, tip (dotik, pritisk), bolečina, občutek toplega, hladnega, vonj, okus;
lahko tudi telesni občutki: statični, kinestetični, organski.

Opis čutne adaptacije na primeru, npr.:

- adaptacija občutka vonja:
ko stopimo v restavracijo, sprva vonjamo hrano, ki se tam pripravlja in je, toda čez nekaj minut vonja po hrani ne zaznamo več;
- adaptacija občutka sluha:
na budilko, ki enakomerno tiktaka v spalnici, se tako navadimo, da njenega tiktakanja ne slišimo več;
- drugi ustrezni primeri čutnih adaptacij po presoji ocenjevalca.

4. raven: poimenovana 2 občutka in 2 primera čutne adaptacije 3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti primerov.

3. raven: poimenovana 1 občutek in 1 primer čutne adaptacije **ali** 2 primera čutne adaptacije 2 točki

poimenovana 2 občutka **ali** 1 primer čutne adaptacije 1 točka

C) Presoja in pojasnitev pomena občutenja in zaznavanja za človeka, npr.:

- občutenje in zaznavanje omogoča prilagoditev okolju, v katerem smo,
npr. zaradi čutne adaptacije nas dražljaji iste intenzivnosti ne motijo več, pozorni smo le na dražljaje, ki so pomembni, zato lahko ustrezneje delujemo v okolju ...;
- občutenje in zaznavanje omogoča pridobivanje podatkov o svetu, ki so podlaga za višje spoznavne procese (mišljenje in učenje),
npr. učimo se lahko le, če nekatere vsebine preberemo ali slišimo ...;
- občutenje in zaznavanje omogočata preživetje oz. obrambo pred nevarnimi situacijami,
npr. ko zaznamo nevarnost v okolju, se obnašamo zaščitno (umaknemo na varno, ne pojemo hrane, ki smrdi) ...;
- občutenje in zaznavanje informacij iz organizma posamezniku omogoča zadovoljevanje potreb,
npr. čutnice iz notranjih organov nas opozarjajo na pomanjkanje hranljivih snovi ...;
- zaznavanje informacij iz socialnega okolja omogoča komunikacijo z drugimi ljudmi,
npr. brez občutenja in zaznavanja ne bi mogli vzpostaviti medosebnega odnosa, ker ne bi videli, slišali ali drugače zaznavali drugih ljudi ...;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven:	3 presoje s pojasnitvami	4 točke
	2 presoji s pojasnitvama	3 točke
5. raven:	2 presoji, 1 pojasnjena, ali 3 presoje	2 točki
	1 presoja s pojasnitvijo ali 2 presoji	1 točka

 2. NALOGA

A) Primarni faktorji po Thurstonu v besedilu naloge:

- prva naloga meri besedni (verbalni) faktor ali besedno razumevanje (V),
- druga naloga meri zaznavni (perceptivni) faktor (P),
- tretja naloga meri faktor (abstraktnega, logičnega) sklepanja ali faktor rezoniranja (R).

2. raven:	pravilna ugotovitev 3 faktorjev	3 točke
1. raven:	pravilna ugotovitev 2 faktorjev	2 točki
	pravilna ugotovitev 1 faktorja	1 točka

B) Drugi faktorji po Thurstonu s primeri nalog, npr.:

- faktor besednosti ali tekoča raba besed (W)
Naštejte čim več besed na črko M.
- številski (numerični) faktor ali tekoča raba števil (N)
Čim hitreje izračunajte $42 \cdot 7 = \underline{\quad}$.
- prostorski (spacialni) faktor ali prostorska predstavljenost (S)
Ugotovite, iz katerega od plaščev bi lahko sestavili prikazani lik.
- spominski faktor (M)
Zapomnite si in obnovite čim več povedanih nesmiselnih zlogov.

OPOMBA: Če je kandidat napačno prepoznal faktorje iz naloge in v delu A ni navedel pravih faktorjev, jih pa uporabi in ustrezno ponazori v delu B, odgovor upoštevamo kot ustrezen.

4. raven:	poimenovani in ponazorjeni 3 faktorji	4 točke
	poimenovana in ponazorjena 2 faktorja	3 točke
3. raven:	poimenovana 2 in ponazorjen 1 faktor	2 točki
	poimenovan in ponazorjen 1 faktor ali poimenovana 2 faktorja	1 točka

C) Presoja faktorjev, ki so pomembnejši pri poklicu novinarja, z utemeljitvami, npr.:

- verbalni faktor ali besedno razumevanje (V) – ker mora komunicirati z ljudmi, razumeti, kaj mu sporočajo ...;
- besednost ali tekoča raba besed (W) – ker mora znati hitro ravnati z besednim gradivom, se spomniti besed, s katerimi bo opisal neko dogajanje ali doživljanje ...;
- spominski faktor (M) – ker si mora zapomniti čim več podrobnosti iz neke zgodbe, da bo o njej lahko poročal ...;
- faktor sklepanja (R) – ker mora hitro in učinkovito odkriti povezave med informacijami ...;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Presoja faktorjev, ki so pomembnejši pri poklicu veterinarja, z utemeljitvami, npr.:

- številski faktor (N) – ker mora znati izračunati količino zdravila ali cepiva za obolelo žival, glede na njeno telesno težo in velikost ...;
- zaznavni faktor (P) – ker mora hitro diagnosticirati mesto poškodbe ...;
- faktor sklepanja (R) – ker mora hitro in učinkovito sklepati iz načina življenja živali in njene starosti na najverjetnejše težave in jih preveriti ...;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven:	3 presoje pomembnih faktorjev za izbran poklic z utemeljitvami	4 točke
	2 presoji pomembnih faktorjev za izbran poklic z utemeljitvama	3 točke
5. raven:	2 presoji pomembnih faktorjev, 1 ustrezno utemeljena	2 točki
	1 presoja pomembnega faktorja z utemeljitvijo	1 točka
	ali 2 presoji (brez utemeljitev)	

3. NALOGA

A) Vrsta konflikta v besedilu:

-/- konflikt; konflikt izogibanje – izogibanje

Opis -/- konflikta:

-/- konflikt doživljamo v situacijah, ko smo prisiljeni izbirati med dvema negativnima ciljema; neprijetna konfliktna situacija, v kateri izberemo manjše zlo ...

Poimenovanje drugih dveh vrst konfliktov:

- konflikt približevanje – približevanje; +/+ konflikt:
- konflikt približevanje – izogibanje; +/- konflikt;
konflikt z ambivalentnim ciljem

2. raven:	ugotovitev in opis konflikta ter poimenovanje drugih dveh vrst konfliktov	3 točke
1. raven:	ugotovitev in pomanjkljiv opis konflikta ali poimenovanje vseh 3 vrst konfliktov	2 točki
	ugotovitev konflikta ali pomanjkljiv opis konflikta ali poimenovanje drugih dveh vrst konfliktov	1 točka

B) Opis drugih dveh vrst konfliktov:

- **Konflikt približevanje – približevanje; +/+ konflikt:**
doživljamo sočasno delovanje dveh nasprotujočih si motivov, ki se med seboj izključujeta; dva motiva se med seboj ovirata in med njima mora posameznik izbirati, oba pa imata za posameznika pozitivno vrednost.
- **Konflikt približevanje – izogibanje; +/- konflikt;**
konflikt z ambivalentnim ciljem:
doživljamo konflikt ob cilju (več ciljih), ki nas hkrati privlači in odbija; nenehno nihamo med približevanjem in izogibanjem, ker ima isti motiv (več motivov) za nas pozitivno in hkrati negativno vrednost.

Primeri, npr. :

- **Konflikt +/+:** Mladostnik ne ve, ali bi si za zaslužek kupil motorno kolo ali šel na potovanje.
- **Konflikt +/-:** Mladostnica želi stikov z osebo, ki ji je simpatična, a jo njeni starši in prijatelji odklanjajo.

4. raven:	opis in primer za vsako vrsto konflikta	4 točke
	opisani 2 vrsti konfliktov in primer za 1 vrsto konflikta ali opis 1 vrste konflikta in primera za 2 vrsti konfliktov	3 točke
3. raven:	opis in primer za 1 vrsto konfliktov ali opisani obe vrsti konfliktov ali primera za obe vrsti konfliktov	2 točki
	opis ali primer za 1 vrsto konflikta	1 točka

OPOMBA: Če kandidat navaja primer konflikta, ki se ne nanaša na življenje mladostnika, je ocenjen na 3. ravni.

C) Presoja vpliva (notranjih) konfliktov na medosebne odnose mladostnikov s pojasnitvami, npr.:

- doživljanje konfliktov lahko poglobi prijateljski odnos, **saj** se mladostniki, ki doživljajo podobne konflikte, podpirajo med seboj, so bolj empatični do težav drugih ...;
- doživljanje konfliktov poveča mladostnikovo razumevanje drugih ljudi, **npr.** tega, da se drugi ljudje ne morejo takoj odločiti, zato z večjim razumevanjem sprejema njihovo neodločnost in spreminjanje stališč ...;
- doživljanje konfliktov lahko privede do nekonstruktivnih medosebnih odnosov, **ker** so mladostniki sami v sebi negotovi, nezadovoljni in zato lahko ravnanje drugih prehitro razumejo kot provokacijo ...;
- doživljanje konfliktov lahko zmanjšuje mladostnikovo priljubljenost med vrstniki, **saj** je zaradi doživljanja konfliktov obupan, nezadovoljen, ljudje pa niso radi v družbi tistih, ki so zelo nezadovoljni in slabo razpoloženi ...;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

OPOMBA: Ustrezne so presoje pozitivnega in/ali negativnega vpliva konfliktov na medosebne odnose.

6. raven:	3 presoje s pojasnitvami	4 točke
	2 presoji s pojasnitvama	3 točke
5. raven:	2 presoji, 1 pojasnjena	2 točki
	2 presoji ali 1 presoja s pojasnitvijo	1 točka

4. NALOGA

A) Opredelitev ustvarjalnosti:

Ustvarjalnost je miselni proces, katerega izid so originalni in ustrezni dosežki.

Ustvarjalnost je sposobnost divergentnega mišljenja.

OPOMBA: Ustrezne so tudi opredelitve ustvarjalnosti, ki izhajajo iz pojmovanja ustvarjalnosti kot osebnostne lastnosti.

Fluentnost (tekočnost):

Kaže se v hitrem navajanju številnih idej oziroma odkrivanju številnih rešitev.

Fleksibilnost (prožnost):

Kaže se v navajanju različnih idej, rešitev; spreminjanju strategij reševanja problema in zmožnosti prestrukturiranja problema ...

2. raven: opredelitev in 2 navedbi	3 točke
1. raven: opredelitev in 1 navedba ali 2 navedbi	2 točki
opredelitev ali navedba	1 točka

B) Poimenovanje in ponazoritev faz ustvarjalnega procesa na primeru:

Preparacija (priprava): Dijak je prebral veliko pesmi različnih avtorjev. Seznanil se je s pesniško zgradbo, načinom pisanja in se v mislih poigral, kako bi sam dokončal nekatere verze. Pesem ni zvenela dovolj poetično.

Inkubacija: Od poezije se je odvrnil k prozi. Bral je in bral. Prijatelj ga je večkrat povabil na gledališko predstavo.

Iluminacija (razsvetljenje): Tako je nekega dne prisluhnil igralčevi besedi in kar naenkrat ga je prešinilo: seveda, to je manjkalo moji pesmi.

Verifikacija (preverjanje): V mislih si je recitiral svojo pesem. Zvenela je dovolj poetično. Zapisal jo je in objavil.

4. raven: 4 poimenovanja in ponazoritve	4 točke
3 poimenovanja in ponazoritve	3 točke
3. raven: 2 poimenovanji in ponazoritvi ali 3 poimenovanja in 1 ponazoritev	2 točki
1 poimenovanje in ponazoritev ali 2 poimenovanji	1 točka

OPOMBA: Če kandidat zgolj opisuje faze ustvarjalnega procesa, je ocenjen na 3. ravni.

C) Presoja šolskih dejavnosti, ki spodbujajo ustvarjalnost, z razlago:

- aktivne metode učenja, **ker** spodbujajo učence k aktivnosti, dopuščajo avtonomnost;
- izbirni predmeti, **ker** učenci razvijajo svoja močna področja; **ker** so učenci bolj motivirani za delo;
- krožki, interesne dejavnosti, **ker** razvijajo nekatere spretnosti;
- projektni dnevi, **ker** učenec lahko raziskuje; razvija inovativne ideje;
- športni, tehniški, kulturni dnevi, **ker** se učenci izkazujejo na različnih področjih, na katerih razvijajo talente;
- proslave in druge prireditve, **ker** učenci pokažejo svoje izdelke; razvijajo samozaupanje, pozitivno samopodobo;
- raziskovalne dejavnosti, **ker** se učenci učijo raziskovanja;
- organiziranje tekmovanj, **ker** učenci pridobivajo različno znanje, izkušnje;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven: 3 presoje z razlagami	4 točke
3 presoje z 2 razlagama	3 točke
5. raven: 2 presoji z razlagama ali 3 presoje z 1 razlago	2 točki
2 presoji z 1 razlago ali 3 presoje	1 točka